

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. ความพิสดารว่า ภิกษุ ๒ รูป คือ พระวินัยชรรูป ๑ พระธรรมกถึกรูป ๑ มีบริวารรูปละ ๕๐๐ ได้พำนักอยู่ในโฆสิตาราม เมืองโกสัมพี ฯ ในทั้ง ๒ รูปนั้น วันหนึ่ง พระธรรมกถึก ถ่ายอุจจาระแล้ว คองน้ำชำระที่เหลือไว้ในภาชนะเอาไว้ที่ซุ่มน้ำแล้วออกไป ฯ ภายหลัง พระวินัยชรร เข้าไปที่ซุ่มน้ำนั้น เห็นน้ำนั้นแล้ว ออกมาถามพระธรรมกถึกนอกรู้ว่า ผู้มีอายุ คุณเหลือน้ำไว้หรือ ฯ พระธรรมกถึก. ใช่ครับ ท่านผู้มีอายุ ฯ พระวินัยชรร. ก็ คุณไม่รู้ถึงความ เป็นอาบัติในข้อนี้เลยหรือ ฯ พระธรรมกถึก. ใช่ครับ ผมไม่รู้เลย ฯ พระวินัยชรร. ช่างเถิด ผู้มีอายุ เป็นอาบัติในข้อนี้ ฯ พระธรรมกถึก. ถ้าเช่นนั้น ผมจักปลงอาบัตินั้น ฯ พระวินัยชรร. ผู้มีอายุ ก็ถ้าว่า ข้อนั้น คุณมิได้แก้มิ่ง ทำ(ล่วงละเมิด) ลงไปเพราะขาดสติ อาบัตินั้นไม่มี ฯ พระธรรมกถึกนั้น ได้เป็นผู้เห็นอาบัตินั้นว่า ไม่เป็นอาบัติแล้ว ฯ ฝ่ายพระวินัยชรร ได้บอกแก่พวกลูกศิษย์ของตนว่า พระธรรมกถึกรูปนี้ แม้ต้องอาบัตินั้น ก็ไม่รู้ ฯ ลูกศิษย์ของพระวินัยชรร เหล่านั้น พบพวกลูกศิษย์ของพระธรรมกถึกนั้นแล้ว ก็พากันพูดขึ้นว่า พระอุปัชฌาย์ของพวกท่าน แม้ต้องอาบัตินั้น ก็ยังไม่รู้ว่าเป็นอาบัติ ฯ เหล่าศิษย์ของพระธรรมกถึกนั้น พากันไปแจ้งแก่พระอุปัชฌาย์ของตนแล้ว ฯ พระธรรมกถึกนั้น พูดขึ้นอย่างนี้ว่า พระวินัยชรรูปนี้ ครั้งก่อนพูดว่า ไม่เป็นอาบัติ แต่มาบัดนี้ กลับพูดว่า เป็นอาบัติ พระวินัยชรรูปนั้น พูดเท็จ ฯ พวกลูกศิษย์ของพระธรรมกถึกนั้น ก็ไปพูด(โต้ตอบ)ว่า พระอุปัชฌาย์ของพวกท่าน พูดเท็จ ฯ ภิกษุทั้งสองฝ่าย เหล่านั้น ก่อความทะเลาะกันให้ขยายตัวออกไป ด้วยประการฉะนี้ ฯ

๒. ภายหลัง พระวินัยชรรสบ โอกาส จึงได้ลงอุกเขปนิยกรรมแก่พระธรรมกถึก ในข้อหาที่มองไม่เห็นอาบัติ ฯ นับแต่นั้นมา แม้พวกญาติโยม อุปัฏฐาก ผู้ถวายปัจจัยแก่ท่านทั้งสองนั้น ก็ได้(แบ่งกัน)เป็น ๒ ฝ่ายแล้ว ฯ

พวกนางภิกษุณีผู้รับ โอวาทที่ดี พวกเทพดาผู้ปกป้องรักษาก็ดี พวกเทพดาผู้สถิตอยู่ในอากาศ ผู้เป็นเพื่อนร่วมเห็นเพื่อนร่วมคบ ของเทพดาเหล่านั้นก็ดี พวกปฤชชนทุกจำพวก ตลอดจนถึงแม่พรหมโลก ได้ (แบ่ง) เป็น ๒ ฝ่ายแล้ว ๆ ความโกลาหล อีกทั้งศึกโครมเป็นเสียงเดียวกัน ได้ขยายไปจนถึงอกนิฏฐภาพ ๆ

ภาพพระตถาคตอันพญาช้างอุปัฏฐากอยู่ ประทับอยู่ ณ ป่ารักจิตวันไพรสมณที่นั่น ได้แพร่หลายทั่วชมพูทวีปแล้ว ๆ ตระกูลใหญ่ ๆ เป็นต้นอย่างนี้คือ อนาถบิณฑิกเศรษฐี วิสาขามหาอุบาสิกา ส่งข่าวจากพระนครสาวัตถีถึงพระอานนที่เถระว่า พระคุณเจ้าข้า ขอได้โปรดแสดงพระบรมศาสดาแก่พวกเราด้วยเถิด ๆ ฝ่ายภิกษุ ๕๐๐ รูป ผู้อยู่ในทิศ (ต่าง ๆ) ออกพรรษาแล้วก็พากันไปหาพระอานนที่เถระ ร้องขอว่า ท่านอานนที่ ธรรมิกเถระเฉพาะพระพักตร์พระผู้มีพระภาคเจ้า พวกเราได้สดับมานานักแล้ว ขอโอกาสเถิดท่านอานนที่ พวกเราพึงได้สดับธรรมิกเถระเฉพาะพระพักตร์พระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยเถิด ๆ พระเถระพาภิกษุเหล่านั้นไป ณ รักจิตวันไพรสมณที่นั่นแล้ว นึกคิดว่า การที่เราพร้อมกับภิกษุประมาณเท่านี้ เข้าไปเฝ้า ยังสำนักพระตถาคตเจ้า ผู้ประทับอยู่พระองค์เดียวตลอดไตรมาส ไม่ (เป็นการ) สมควรเลย ดังนี้แล้วจึงพักภิกษุเหล่านั้นไว้ข้างนอก เข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา ลำพังผู้เดียว ๆ พญาช้างปารีโลยยกะ เห็นพระอานนที่เถระนั้นแล้ว ถือท่อนไม้ วังแล่นเข้าไปแล้ว ๆ พระบรมศาสดา ทอดพระเนตรแล้ว ตรัสว่า หลีกไปปารีโลยยกะ อย่าห้ามเลย ภิกษุนั้น เป็นพุทธอุปัฏฐาก ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.๖. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. โกสมุพิยํ หิ โฆสิตารามเ ปณฺจสฺตปณฺจสฺตปริวารรา เทว ภิภฺขุ
 วิหริํสุ วินยฺชโร จ ฌมฺมกถิโก จ ฯ เตสุ ฌมฺมกถิโก เอกทิวสํ สรีรวลณฺขํ
 กตฺวา อุทกโกฏฺจเก อจมนอุทกาวเสสํ ภาชเน จเปตฺวา นิกฺขมิ ฯ ปจฺจนา
 วินยฺชโร ตตฺถ ปวิฏฺโฐ ตํ อุทกํ ทิสฺวา นิกฺขมิตฺวา อิตฺรํ ปุจฺฉิ อวฺุโส ตยา
 อุทกํ จปิตฺนฺติ ฯ อาม อวฺุโสติ ฯ กิ ปเนตฺถ อापตฺติภาวํ น ชานาสีติ ฯ
 อาม น ชานามิติ ฯ โหตวฺุโส เอตฺถ อापตฺตีติ ฯ เตนหิ ปฏิกฺกริสฺสามิ
 นนฺติ สเจ ปน เต อวฺุโส อสณฺจิจฺจ อสฺติยา กตํ นตฺถิ อापตฺตีติ ฯ โส
 ตสฺสา อापตฺติยา อนापตฺติทิกฺกุจि อโหสิ ฯ วินยฺชโรปี อตฺตโน นิสฺสิตกานํ
 อยํ ฌมฺมกถิโก อापตฺตี อापชฺชมาโนปี น ชานาตีติ อโรเจสิ ฯ เต ตสฺส
 นิสฺสิตเก ทิสฺวา ตุมฺหากํ อุปชฺชมาโย อापตฺตี อापชฺชิตฺวาปี อापตฺติภาวํ น
 ชานาตีติ อหํสุ ฯ เต คนฺตฺวา อตฺตโน อุปชฺชมายสฺส อโรเจสุ ฯ โส
 เอวมาห อยํ วินยฺชโร ปุพฺเพ อนापตฺตีติ วตฺวา อิทานิ อापตฺตีติ วตฺติ
 มุสวาทิ เอโสติ ฯ เต คนฺตฺวา ตุมฺหากํ อุปชฺชมาโย มุสวาทิถิ กถียํสุ ฯ
 เต เอวํ อณฺณมณฺณํ กลหํ วฑฺฒยํสุ ฯ

๒. ตโต วินยฺชโร โอกาสํ ลภิตฺวา ฌมฺมกถิกสฺส อापตฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺเขปณียกมฺมํ อกาสิ ฯ ตโต ปฏฺจาย เตสํ ปจฺจยทายกา อุปฏฺจจากาปี เทว
 โภจฺจสา อหสิ ฯ โอวาทปฏิกฺคาหิกา ภิภฺขุณิโยปี อารกฺขเทวตาปี ตาสํ
 สนฺทิกฺกุจสมฺภตฺตา อากาสกฺกุจเทวตาปี ยาว พุรหฺมโลกาปี สพฺเพ ปุถุชฺชนา
 เทว ปกฺขา อหสิ ฯ ยาว อกนิฏฺฐภวนา เอกนินฺนาทํ โกลาหลํ อคมาสิ ฯ

ตถาคตสฺส ตตฺถ หตฺถินาเคน อุปฏฺจยิมานสฺส วสนภาโว สกฺล-
 ชมฺพุทีเป ปากโฏ อโหสิ ฯ สวตฺถินครโต อนาลปิณฺฑทิกโก วิสาขา มหา-
 อุปาสิกาคิ เอวมาทีนิ มหากุลานิ อานนฺทตฺถเรสฺส สาสนํ ปหิณฺณํ สตฺถารํ
 โน ภนฺเต ทสฺเสถาติ ฯ ทิสวาทิโนปี ปณฺจสตา ภิภฺขุ วุฑฺฒวสฺสา อานนฺทตฺถเร

อุปสงกมิตฺวา จิรสฺสุตา โน อาวุโส อานนฺท ภควโต สมมุขา ฌมฺมิกถา
 สาธุ มยฺ อวุโส อานนฺท ลเภยยาม ภควโต สมมุขา ฌมฺมิกถํ
 สวนายาติ ยาจีสุ ๗ เถโร เต ภิกฺขุ อาทาย ตตฺถ คนฺตฺวา เตมาสํ
 เอกวิหาริโน ตถาคตฺสฺส สนฺติกํ เอตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธี อุปสงกมิตฺุ
 อยฺตฺตนฺติ จินฺตฺตฺวา เต ภิกฺขุ พหิ จเปตฺวา เอกโกว สตุถารํ อุปสงกมि ๗
 ปารีลยฺโยโก ตํ ทิสฺวา ทณฺฑกํ อาทาย ปกฺขนฺทิ ๗ สตุถา โอลเถตฺวา
 อเปหิ ปารีลยฺยก มา นีวารยิ พุทฺธฺปฏฺฐาโก เอโสติ อาห ๗

